

Suv havzalarida xavfsizlik qoidalari

Dilshod Xoltursinovich Bekturov

Toshkent viloyati Favqulodda vaziyatlar Bosh boshqarmasi Olmaliq shahar
Hayot faoliyati xavfsizligini o'qitish markazi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Olmaliq shahri hududidagi suv havzalarida xavfsizlikni ta'minlash masalalari keng yoritilgan. Suv havzalarida uchrashi mumkin bo'lgan xavf omillari, cho'milish vaqtida rioya etilishi lozim bo'lgan qoidalar, bolalar xavfsizligi, qayiq va boshqa suv transportlaridan foydalanish tartiblari hamda favqulodda vaziyatlarda harakatlanish bo'yicha tavsiyalar bayon etilgan. Shuningdek, baxtsiz hodisalarning oldini olish va aholi o'rtasida suvda xavfsiz harakatlanish madaniyatini shakllantirishning ahamiyati yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: suv havzalari, xavfsizlik qoidalari, cho'milish, suvda qutqaruv, bolalar xavfsizligi, favqulodda vaziyatlar, Olmaliq shahri, suv omborlari, qutqaruv vositalari, profilaktika

Safety rules in water bodies

Dilshod Xoltursinovich Bekturov

Almalyk City Life Safety Training Center, Main Department of Ministry of
Emergency Situations of Tashkent Region

Abstract: This article provides a comprehensive overview of safety measures in water reservoirs located within the territory of Olmaliq city. It discusses potential risk factors that may occur in water areas, the rules that should be followed while swimming, child safety measures, the proper use of boats and other water transport, as well as recommendations for actions during emergency situations. The article also highlights the importance of preventing accidents and developing a culture of safe behavior in water environments among the population.

Keywords: water reservoirs, safety rules, swimming, water rescue, child safety, emergency situations, Olmaliq city, water bodies, rescue equipment, prevention

Yoz mavsumida havo haroratining ko'tarilishi natijasida aholi dam olish maqsadida turli suv havzalari, kanallar, daryolar, ko'llar va sun'iy suv omborlariga tashrif buyuradi. Biroq suv havzalarida xavfsizlik qoidalariga rioya qilmaslik baxtsiz hodisalarga, inson hayotiga xavf tug'ilishiga sabab bo'lmoqda. Shu bois, Olmaliq

shahri hududida joylashgan suv havzalari va ularga tutash hududlarda xavfsizlik talablariga qat'iy amal qilish har bir fuqaroning burchi hisoblanadi.

Olmaliq shahri hududidagi suv havzalarining o'ziga xos xususiyatlari

Olmaliq shahri Toshkent viloyatining sanoat markazlaridan biri bo'lib, uning hududida va yaqin atrofida turli irrigatsiya kanallari, suv omborlari, ariqlar hamda texnik maqsadlarda foydalaniladigan suv havzalari mavjud. Ayrim suv havzalarida suv oqimining tezligi yuqori bo'lishi, tubining notekisligi, chuqurlikning keskin o'zgarishi va suv ostida ko'rinmaydigan to'siqlar mavjudligi cho'kish xavfini oshiradi.

Shuningdek, ishlab chiqarish korxonalarida yaqinidagi ayrim texnik suv havzalarida cho'milish mutlaqo taqiqlanadi. Bunday joylarda suvning sifati inson salomatligi uchun xavf tug'dirishi mumkin.

Suv havzalarida uchraydigan asosiy xavflar

Suv havzalarida dam olish vaqtida quyidagi xavf omillari kuzatiladi:

- Belgilanmagan joylarda cho'milish;
- Suvning chuqurligini bilmasdan sakrash;
- Kuchli oqimga ega kanallarda suzish;
- Mast holda suvga tushish;
- Bolalarni nazoratsiz qoldirish;
- Qayiqlardan noto'g'ri foydalanish;
- Suv ostidagi tosh, metall buyum yoki daraxt qoldiqlariga urilish;
- Keskin sovuq suv tufayli mushaklarning tortishib qolishi;
- Yomg'ir va shamolli ob-havo sharoitida suvga kirish.

Cho'milish vaqtida amal qilinishi lozim bo'lgan qoidalar

Suv havzalarida xavfsiz dam olish uchun quyidagi qoidalarga rioya qilish zarur:

1. Faqat ruxsat etilgan joylarda cho'miling

Cho'milish uchun maxsus jihozlangan va qutqaruv xizmati mavjud bo'lgan hududlardan foydalanish tavsiya etiladi. Belgilanmagan joylarda suv tubi va chuqurligi noma'lum bo'lgani sababli xavf yuqori bo'ladi.

2. Yolg'iz suzmang

Imkon qadar suvga yolg'iz tushmaslik kerak. Favqulodda vaziyatlarda yoningizdagi odamlar yordam ko'rsatishi mumkin.

3. Chuqurlikka ehtiyotkorlik bilan kiring

Suvning chuqurligini bilmasdan sakrash bosh va umurtqa pog'onasi jarohatlariga sabab bo'lishi mumkin.

4. Mast holda cho'milmang

Spirтли ichimliklar iste'moli insonning harakat koordinatsiyasini pasaytiradi, bu esa cho'kish xavfini bir necha barobar oshiradi.

5. Oqim kuchli joylardan uzoq bo'ling

Kanallar va suv chiqarish inshootlari yaqinida suzish taqiqlanadi. Kuchli oqim insonni tortib ketishi mumkin.

6. Ob-havo sharoitini hisobga oling

Momaqaldiraq, kuchli shamol yoki yomg'ir vaqtida suvga tushmaslik kerak.

Bolalar xavfsizligi

Bolalar bilan bog'liq baxtsiz hodisalarning oldini olish uchun:

- Bolalarni suv bo'yida qarovsiz qoldirmaslik;
- Ularga suv xavfsizligi qoidalarini tushuntirish;
- Suzishni bilmaydigan bolalarga maxsus qutqaruv jiletlaridan foydalanish;
- Ota-ona yoki mas'ul shaxsning doimiy nazoratini ta'minlash;
- Kichik yoshdagi bolalarni suvga yolg'iz kiritmaslik lozim.

Bolalarning bir necha soniya ichida ham xavfli vaziyatga tushib qolishi mumkinligi unutmaslik kerak.

Qayiq va suv transportlaridan foydalanish qoidalari

Qayiq, katamaran yoki boshqa suv vositalaridan foydalanishda:

- Har bir yo'lovchi qutqaruv jiletini kiyishi;
- Qayiqning yuk ko'tarish me'yoridan oshmaslik;
- Tik turmaslik va keskin harakat qilmaslik;
- Mast holda boshqaruvga yo'l qo'ymaslik;
- Kuchli shamol paytida suvga chiqmaslik zarur.

Cho'kayotgan odamni qutqarish qoidalari

Cho'kayotgan odamni ko'rganingizda:

1. Avvalo yordam chaqiring.
2. Qutqaruv xizmatlariga xabar bering.
3. O'zingizning xavfsizligingizni ta'minlang.
4. Imkon bo'lsa arqon, tayoq, qutqaruv halqasi yoki boshqa vositani uzating.
5. Suzishni yaxshi bilmasangiz, suvga tushib qutqarishga urinmang.

Qutqarilgan shaxs nafas olmayotgan bo'lsa, birinchi tibbiy yordam ko'rsatish va tez yordam chaqirish lozim.

Favqulodda vaziyatlarning oldini olish bo'yicha tavsiyalar

- Suv havzalari yaqinida ogohlantiruvchi belgilarni e'tiborsiz qoldirmang.
- Cho'milish taqiqlangan hududlarga kirmang.
- Suv bo'yida chiqindilar qoldirmang.
- Telefon va aloqa vositalarini o'zingiz bilan olib yuring.
- Guruh bo'lib dam olishga harakat qiling.
- Suzishni bilmaydigan fuqarolar maxsus o'quv mashg'ulotlarida qatnashishlari tavsiya etiladi.

Xulosa

Olmaliq shahri hududidagi suv havzalarida xavfsizlik qoidalariga rioya qilish inson hayoti va salomatligini asrashning eng muhim omillaridan biridir. Har bir fuqaro suv havzalarida dam olish vaqtida ehtiyotkor bo'lishi, belgilangan qoidalarga amal qilishi va ayniqsa bolalar xavfsizligiga alohida e'tibor qaratishi zarur. Suv - hayot manbai, ammo xavfsizlik qoidalariga amal qilinmasa, u jiddiy xavf manbaiga ham aylanishi mumkin. Shu sababli, "Xavfsizlik - avvalo o'zimiz uchun" tamoyiliga amal qilish har birimizning mas'uliyatimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Aholi va hududlarni tabiiy hamda texnogen xususiyatli favqulodda vaziyatlardan muhofaza qilish to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi tomonidan ishlab chiqilgan aholi xavfsizligini ta'minlash va suv havzalarida cho'milish qoidalariga oid uslubiy qo'llanmalar.
3. O'zbekiston Respublikasi Suv kodeksi.
4. Fuqarolar muhofazasi va favqulodda vaziyatlarda harakat qilish asoslari bo'yicha o'quv-uslubiy materiallar.
5. O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligining rasmiy axborot materiallari va xavfsizlik bo'yicha tavsiyalari.
6. Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish asoslari: o'quv qo'llanma. — Toshkent.
7. Mehnat muhofazasi va hayot xavfsizligi asoslari: darslik. — Toshkent.
8. Suv havzalarida xavfsizlik, qutqaruv ishlari va profilaktik tadbirlar bo'yicha ilmiy-uslubiy manbalar.